

Werke und Tage

- [1] μοῦσαι Πιερίθεν ἀοιδῆσι κλείουσαι,
[2] δεῦτε Δί' ἐννέπετε, σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι.
[3] ὅν τε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε,
[4] ὥητοι τ' ἄρρητοι τε Διὸς μεγάλοιο ἔκητι.
[5] ὥεα μὲν γὰρ βριάει, ὥεα δὲ βριάοντα χαλέπτει,
[6] ὥεια δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει,
[7] ὥεια δέ τ' ἴθυνε σκολιὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει
[8] Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, δις ὑπέρτατα δώματα ναίει.
[9] κλῦθι ἰδῶν ἀίων τε, δίκη δ' ἴθυνε θέμιστας
[10] τύνη· ἔγω δέ κε Πέρσῃ ἐτήτυμα μυθησαίμην.
[11] οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην Ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν
[12] εἰσὶ δύων τὴν μέν κεν ἐπαινήσεις νοήσας,
[13] ἡ δ' ἐπιμωμητή· διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν.
[14] ἡ μὲν γὰρ πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει,
[15] σχετλίη· οὕτις τὴν γε φιλεῖ βροτός, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
[16] ἀθανάτων βουλῆσιν Ἐριν τιμῶσι βαρεῖαν.
[17] τὴν δ' ἐτέρην προτέρην μὲν ἐγείνατο Νῦξ ἐρεβεννή,
[18] θῆκε δέ μιν Κρονίδης ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
[19] γαίης τ' ἐν ῥίζησι καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνων.
[20] ἡ τε καὶ ἀπάλαμόν περ ὁμῶς ἐπὶ ἔργον ἐγείρει.
[21] εἰς ἔτερον γάρ τίς τε ἵδεν ἔργοιο χατίζων
[22] πλούσιον, δις σπεύδει μὲν ἀρώμεναι ἡδὲ φυτεύειν
[23] οἴκον τ' εὗ θέσθαι· ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
[24] εἰς ἄφενος σπεύδοντας· ἀγαθὴ δ' Ἐρις ἡδε βροτοῖσιν.
[25] καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων,
[26] καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῶ,
[27] ὡς Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα τεῷ ἐνικάτθεο θυμῷ,
[28] μηδέ σ' Ἐρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι
[29] νείκε' ὀπιπεύοντας· ἀγορῆς ἐπακουὸν ἔοντα.
[30] ὥρη γάρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων
[31] ὥτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται
[32] ὥραϊος, τὸν γαῖα φέρει, Δημήτερος ἀκτήν.
[33] τοῦ κε κορεσσάμενος νείκεα καὶ δῆριν ὀφέλλοις
[34] κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις. σοὶ δ' οὐκέτι δεύτερον ἔσται
[35] ὥδ' ἔρδειν· ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νείκος
[36] ἰθείησι δίκης, αἱ τ' ἐκ Διός εἰσιν ἄρισται.
[37] ἡδη μὲν γὰρ κλῆρον ἐδασσάμεθ', ἀλλα τε πολλὰ
[38] ἀρπάζων ἐφόρεις μέγα κυδαίνων βασιλῆας
[39] δωροφάγους, οἵ τήνδε δίκην ἔθέλουσι δικάσσαι.
[40] νήπιοι, οὐδὲ ἵσασιν ὅσω πλέον ἡμισυ παντὸς
[41] οὐδὲ ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.
[42] κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισιν.
[43] ῥηϊδίως γάρ κεν καὶ ἐπ' ἡματι ἐργάσσασιο,
[44] ὥστε σε κείς ἐνιαυτὸν ἔχειν καὶ ἀεργὸν ἔοντα·
[45] αἴψα κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ καταθεῖο,
[46] ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο καὶ ἡμιόνων ταλαεργῶν.
[47] ἀλλὰ Ζεὺς ἔκρυψε χολωσάμενος φρεσὶ ἥσιν,
[48] ὅττι μιν ἔξαπάτησε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης·
[49] τούνεκ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρά,
[50] κρύψε δὲ πῦρ· τὸ μὲν αὔτις ἔνδις πάϊς Ιαπετοῖο
[51] ἔκλεψε' ἀνθρώποισι Διὸς παρὰ μητιόντος
[52] ἐν κοίλῳ νάρθηκι, λαθὼν Δία τερπικέραυνον.
[53] τὸν δὲ χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
[54] "Ιαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδῶς,
[55] χαίρεις πῦρ κλέψας καὶ ἐμάς φρένας ἡτεροπεύσας,
[56] σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισιν.
[57] τοῖς δ' ἔγω ἀντὶ πυρὸς δώσω κακόν, ὡς κεν ἄπαντες
[58] τέρπωνται κατὰ θυμὸν ἐδον κακὸν ἀμφαγαπῶντες."
[59] ὡς ἔφατ', ἐκ δ' ἐγέλασσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
[60] "Ηφαιστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν ὅττι τάχιστα
[61] γαῖαν ὕδει φύρειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν

- [62] καὶ σθένος, ἀθανάτης δὲ θεῆς εἰς ὡπα ἔισκειν
[63] παρθενικῆς καλὸν εἴδος ἐπίρατον· αὐτὰρ Ἀθήνην
[64] ἔργα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἴστὸν ὑφαίνειν.
[65] καὶ χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χρυσέην Ἀφροδίτην
[66] καὶ πόθον ἀργαλέον καὶ γυιοβόρους μελεδώνας·
[67] ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἥθος
[68] Ἐρμείην ἡνωγε, διάκτορον ἀργεῖφόντην.
[69] ὃς ἔφατ', οἱ δ' ἐπίθοντο Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι
[70] αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσσει κλυτὸς Ἀμφιγυήεις
[71] παρθένῳ αἰδοίῃ ἵκελον Κρονίδεω διὰ βουλάς.
[72] ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
[73] ἀμφὶ δέ οἱ Χάριτές τε θεαὶ καὶ πότνια Πειθώ
[74] ὅρμους χρυσείους ἔθεσαν χροί· ἀμφὶ δὲ τήν γε
[75] Ὄραι καλλίκομοι στέφον ἄνθεσι εἰαρινοῖσιν.
[76] πάντα δέ οἱ χροὶ κόσμον ἐφήρμοσε Παλλὰς Ἀθήνη·
[77] ἐν δ' ἄρα οἱ στήθεσσι διάκτορος ἀργεῖφόντης
[78] ψεύδεά θ' αἰμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἥθος
[79] τεῦξε Διὸς βουλῆσι βαρυκτύπου· ἐν δ' ἄρα φωνὴν
[80] θῆκε θεῶν κῆρυξ, ὄνόμην δὲ τήνδε γυναικα
[81] Πανδώρην, ὅτι πάντες Ὄλυμπια δώματ' ἔχοντες
[82] δῶρον ἐδώρησαν, πῆμ' ἀνδράσιν ἀλφηστῆσιν.
[83] αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον αἰπὺν ἀμήχανον ἔξετέλεσσεν,
[84] εἰς Ἐπιμηθέα πέμπε πατήρ κλυτὸν ἀργεῖφόντην
[85] δῶρον ἄγοντα, θεῶν ταχὺν ἄγγελον· οὐδ' Ἐπιμηθεὺς
[86] ἐφράσαθ' ὃς οἱ ἔειπε Προμηθεὺς μή ποτε δῶρον
[87] δέξασθαι πάρ Ζηνὸς Ὄλυμπίου, ἀλλ' ἀποπέμπειν
[88] ἔξοπίσω, μή πού τι κακὸν θνητοῖσι γένηται·
[89] αὐτὰρ δεξάμενος, ὅτε δὴ κακὸν εῖχ', ἐνόησε.
[90] πρὶν μὲν γὰρ ζώσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
[91] νόσφιν ἄτερ τε κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο
[92] νούσων τ' ἀργαλέων, αἱ τ' ἀνδράσι κῆρας ἔδωκαν.
[93] αἷψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσιν.
[94] ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι πίθου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσσα
[95] ἐσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κήδεα λυγρά.
[96] μούνη δ' αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισιν
[97] ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χείλεσιν οὐδὲ θύραζε
[98] ἔξεπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο
[99] αἰγιόχου βουλῆσι Διὸς νεφεληγερέταο.
[100] ἄλλα δὲ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται·
[101] πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα·
[102] νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρη, αἱ δ' ἐπὶ νυκτὶ
[103] αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι
[104] σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἔξείλετο μητίετα Ζεύς.
[105] οὕτως οὕ τι πη ἔστι Διὸς νόον ἔξαλέασθαι.
[106] εἰ δ' ἐθέλεις, ἔτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω
[107] εὖ καὶ ἐπισταμένως· σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν
[108] ὃς ὄμόθεν γεγάσαι θεοὶ θνητοί τ' ἀνθρωποι.
[109] χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων
[110] ἀθάνατοι ποίησαν Ὄλυμπια δώματ' ἔχοντες.
[111] οἱ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἥσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν.
[112] ὥστε θεοὶ δ' ἔζωντον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
[113] νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ οἰζύος, οὐδέ τι δειλὸν
[114] γῆρας ἐπῆν, αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὄμοιοι
[115] τέρποντ' ἐν θαλίησι, κακῶν ἔκτοσθεν ἀπάντων.
[116] θνήσκον δ' ὕσθ' ὑπνῷ δεδμημένοι· ἐσθλὰ δὲ πάντα¹
[117] τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
[118] αὐτομάτῃ πολλόν τε καὶ ἄφθονον· οἱ δ' ἐθελημοὶ²
[119] ἡσυχοὶ ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν.
[120] αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
[121] τοὶ μὲν δαίμονες ἀγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν
[122] ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
[123] οἱ δὲ φυλάσσουσιν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα
[124] ἡέρα ἐσσάμενοι πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἴαν,
[125] πλουτοδόται· καὶ τοῦτο γέρας βασιλήιον ἔσχον.
[126] δεύτερον αὗτε γένος πολὺ χειρότερον μετόπισθεν

- [127] ἀργύρεον ποίησαν Ὄλυμπια δῶματ' ἔχοντες,
[128] χρυσέων οὕτε φυὴν ἐναλίγκιον οὕτε νόημα·
[129] ἀλλ' ἐκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῆ
[130] ἐτρέφετ' ἀτάλλων, μέγα νήπιος, ὃς ἐνὶ οἴκῳ·
[131] ἀλλ' ὅτ' ἄρ' ἡβῆσαι τε καὶ ἡβῆς μέτρου ἵκοιτο,
[132] παυρίδιον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον, ἀλγε' ἔχοντες
[133] ἀφραδίης· ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο
[134] ἀλλήλων ἀπέχειν, οὐδ' ἀθανάτους θεραπεύειν
[135] ἥθελον οὐδ' ἔρδειν μακάρων ιεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
[136] ἦ Θέμις ἀνθρώποις κατὰ ἡθεα. τοὺς μὲν ἔπειτα
[137] Ζεὺς Κρονίδης ἔκρυψε χολούμενος, οὕνεκα τιμᾶς
[138] οὐκ ἔδιδον μακάρεσσι θεοῖς οὐλὶ Όλυμπον ἔχουσιν.
[139] αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
[140] τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι μάκαρες θυντοὶ καλέονται,
[141] δεύτεροι, ἀλλ' ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὁπηδεῖ.
[142] Ζεὺς δὲ πατὴρ τρίτον ἄλλο γένος μερόπων ἀνθρώπων
[143] χάλκειον ποίησ', οὐκ ἀργυρέων οὐδὲν ὄμοιον,
[144] ἐκ μελιᾶν, δεινόν τε καὶ ὕβριμον· οἵσιν Ἀρηος
[145] ἔργ' ἔμελε στονόδεντα καὶ ὕβριες, οὐδέ τι σῖτον
[146] ἥσθιον, ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.
[147] ἄπλαστοι· μεγάλη δὲ βίη καὶ χείρες ἄσπτοι
[148] ἐξ ὕμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσι.
[149] τῶν δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἴκοι,
[150] χαλκῶν δ' εἰργάζοντο· μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος.
[151] καὶ τοὶ μὲν χείρεσσιν ὑπὸ σφετέρησι δαμέντες
[152] βῆσαν ἐς εὔρωντα δόμον κρυεροῦ Άΐδαο,
[153] νώνυμνοι· θάνατος δὲ καὶ ἐκπάγλους περ ἔόντας
[154] εἶλε μέλας, λαμπρὸν δ' ἔλιπον φάος ηελίοιο.
[155] αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,
[156] αὐτὶς ἔτ' ἄλλο τέταρτον ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρη
[157] Ζεὺς Κρονίδης ποίησε, δικαιότερον καὶ ἄρειον,
[158] ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οὐλὶ καλέονται
[159] ἡμίθεοι, προτέρη γενεὴ κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
[160] καὶ τοὺς μὲν πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
[161] τοὺς μὲν ὑφ' ἐπταπύλω Θήβῃ, Καδμῆδι γαίη,
[162] ὠλεσε μαρναμένους μῆλων ἔνεκ' Οἰδιπόδαο,
[163] τοὺς δὲ καὶ ἐν νήσοσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
[164] ἐς Τροίην ἀγαγὼν Ἐλένης ἔνεκ' ἥγκομοιο.
[165] ἐνθ' ἡ τοι τοὺς μὲν θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε
[166] τοῖς δὲ δίχ' ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἡθε' ὀπάσσας
[167] Ζεὺς Κρονίδης κατένασσε πατὴρ ἐς πείρατα γαίης.
[168] καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
[169] ἐν μακάρων νήσοισι παρ' Ὡκεανὸν βαθυδίνην,
[170] ὄλβιοι ἡρωες, τοῖσιν μελιηδέα καρπὸν
[171] τρὶς ἔτεος θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
[172] μηκέτ' ἔπειτ' ὥφελον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι
[173] ἀνδράσιν, ἀλλ' ἡ πρόσθε θανεῖν ἡ ἔπειτα γενέσθαι.
[174] νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδήρεον· οὐδέ ποτ' ἥμαρ
[175] παύσονται καμάτου καὶ ὄιζύος οὐδέ τι νύκτωρ
[176] φθειρόμενοι· χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας.
[177] ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μεμείξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν.
[178] Ζεὺς δ' ὀλέσει καὶ τοῦτο γένος μερόπων ἀνθρώπων,
[179] εὗτ' ἀν γεινόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσιν.
[180] οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν ὄμοιος οὐδέ τι παῖδες
[181] οὐδὲ ξεῖνος ξεινοδόκῳ καὶ ἐταίρος ἐταίρῳ,
[182] οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται, ὡς τὸ πάρος περ.
[183] αἴψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας.
[184] μέμψονται δ' ἄρα τοὺς χαλεποῖς βάζοντες ἔπεσσι,
[185] σχέτλιοι, οὐδὲ θεῶν ὅπιν εἰδότες· οὐδέ κεν οἴ γε
[186] γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν.
[187] χειροδίκαι· ἔτερος δ' ἔτέρου πόλιν ἔξαλαπάξει·
[188] οὐδέ τις εὑόρκου χάρις ἔσσεται οὐδὲ δικαίου
[189] οὐδ' ἀγαθοῦ, μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν
[190] ἀνέρα τιμήσουσι· δίκη δ' ἐν χερσὶ· καὶ αἰδῶς
[191] οὐκ ἔσται, βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα

- [192] μύθοισι σκολοιοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὅρκον ὁμεῖται.
[193] ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὄιζυροῖσιν ἄπασι
[194] δυσκέλαδος κακόχαρτος ὁμαρτήσει στυγερώπης.
[195] καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλυμπὸν ἀπὸ χθονὸς εὔρυοδείης
[196] λευκοῖσιν φάρεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν
[197] ἀθανάτων μετὰ φύλον ἵτον προλιπόντ' ἀνθρώπους
[198] Αἰδῶς καὶ Νέμεσις· τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρὰ
[199] θνητοῖς ἀνθρώποισι· κακοῦ δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή.
[200] νῦν δ' αἴνον βασιλεῦσιν ἐρέω φρονέουσι καὶ αὐτοῖς·
[201] ὡδ' Ἱρηξ προσέειπεν ἀηδόνα ποικιλόδειρον
[202] ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων ὄνυχεσσι μεμαρπώς.
[203] ἦ δ' ἐλεόν, γναμπτοῖσι πεπαρμένη ἀμφ' ὄνυχεσσι,
[204] μύρετο· τὴν δὲ γ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπεν·
[205] "δαιμονίη, τί λέληκας ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων·
[206] τῇ δὲ εἰς ἣ σ' ἀν ἐγώ περ ἄγω καὶ ἀοιδὸν ἔοῦσαν·
[207] δεῖπνον δ', αἴ κ' ἐθέλω, ποιήσομαι ἡὲ μεθήσω.
[208] ἄφρων δ', ὃς κ' ἐθέλῃ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν.
[209] νίκης τε στέρεται πρός τ' αἰσχεσιν ἄλγεα πάσχει."
[210] ὡς ἔφατ' ὠκυπέτης Ἱρηξ, τανυσίπτερος ὅρνις.
[211] ὡς Πέρση, σὺ δὲ ἄκουε δίκης μηδ' ὕβριν ὅφελε·
[212] ὕβρις γάρ τε κακὴ δειλῷ βροτῷ, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς
[213] ῥηϊδίως φερέμεν δύναται, βαρύθει δέ θ' ὑπ' αὐτῆς
[214] ἐγκύρσας ἄτησιν· ὀδὸς δὲ ἐτέρηφι παρελθεῖν
[215] κρείσσων ἐς τὰ δίκαια· δίκη δὲ ὑπὲρ ὕβριος ἵσχει
[216] ἐς τέλος ἐξελθοῦσα· παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.
[217] αὐτίκα γάρ τρέχει Ὄρκος ἄμα σκολιῆσι δίκησιν.
[218] τῆς δὲ Δίκης ρόθος ἐλκομένης ἢ κ' ἄνδρες ἄγωσι
[219] δωροφάγοι, σκολιῆς δὲ δίκης κρίνωσι θέμιστας.
[220] ἦ δὲ ἐπεται κλαίουσα πόλιν καὶ ἥθεα λαῶν,
[221] ἡέρα ἐσσαμένη, κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα,
[222] οἵ τέ μιν ἐξελάσωσι καὶ οὐκ ἰθεῖαν ἔνειμαν.
[223] οἱ δὲ δίκας ξείνοισι καὶ ἐνδήμοισι διδοῦσιν
[224] ἰθείας καὶ μῆ τι παρεκβαίνουσι δικαίου,
[225] τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δὲ ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ·
[226] εἰρήνη δὲ ἀνὰ γῆν κουροτρόφος, οὐδὲ ποτ' αὐτοῖς
[227] ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται εύρυοπα Ζεύς·
[228] οὐδὲ ποτ' ίθυδίκησι μετ' ἀνδράσι λιμὸς ὀπηδεῖ
[229] οὐδὲ ἄτῃ, θαλίης δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται.
[230] τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον, οὕρεσι δὲ δρῦς
[231] ἄκρη μέν τε φέρει βαλάνους, μέσση δὲ μελίσσας·
[232] εἰροπόκοι δὲ διεις μαλλοῖς καταβεβρίθασι·
[233] τίκτουσιν δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσι·
[234] θάλλουσιν δὲ ἀγαθοῖσι διαμπερές· οὐδὲ ἐπὶ νηῶν
[235] νίσονται, καρπὸν δὲ φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
[236] οἵ δὲ ὕβρις τε μέμηλε κακὴ καὶ σχέτλια ἔργα,
[237] τοῖς δὲ δίκην Κρονίδης τεκμαίρεται εύρυοπα Ζεύς.
[238] πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
[239] ὅστις ἀλιτραίνη καὶ ἀτάσθαλα μηχανάσται.
[240] τοῖσιν δὲ οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
[241] λιμὸν ὄμοῦ καὶ λοιμόν, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί·
[242] οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν, μινύθουσι δὲ οἴκοι
[243] Ζηνὸς φραδμοσύνησιν Ὀλυμπίου· ἄλλοτε δὲ αὔτε
[244] ἡ τῶν γε στρατὸν εύρυν ἀπώλεσεν ἡ δὲ γε τεῖχος
[245] ἡ νέας ἐν πόντῳ Κρονίδης ἀποτείνυσται αὐτῶν.
[246] ὡς βασιλῆς, ύμεις δὲ καταφράζεσθε καὶ αὐτοὶ
[247] τήνδε δίκην· ἐγγὺς γάρ ἐν ἀνθρώποισιν ἔόντες
[248] ἀθάνατοι φράζονται δόσοι σκολιῆσι δίκησιν
[249] ἀλλήλους τρίβουσι θεῶν ὅπιν οὐκ ἀλέγοντες.
[250] τρίς γάρ μύριοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρη
[251] ἀθάνατοι Ζηνὸς φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
[252] οἵ δὲ φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα
[253] ἡέρα ἐσσαμένοι, πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἴαν.
[254] η δέ τε παρθένος ἐστὶ Δίκη, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
[255] κυδρή τ' αἰδοίη τε θεοῖς οἱ Ὀλυμπὸν ἔχουσιν,
[256] καί δέ ποτ' ἄν τίς μιν βλάπτῃ σκολιῶς ὄνοτάζων,

- [257] αὐτίκα πάρ πατρὶ καθεζομένη Κρονίωνι
[258] γηρύετ' ἀνθρώπων ἀδίκων νόσον, ὅφρ' ἀποτείση
[259] δῆμος ἀτασθαλίας βασιλέων οἱ λυγρὰ νοεῦντες
[260] ἄλλη παρκλίνωσι δίκας σκολιῶς ἐνέποντες.
[261] ταῦτα φυλασσόμενοι, βασιλῆς, ιθύνετε μύθους,
[262] δωροφάγοι, σκολιέων δὲ δικέων ἐπὶ πάγχυ λάθεσθ
[263] οἴ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλω κακὰ τεύχων,
[264] ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη.
[265] πάντα ἴδων Διὸς ὁφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας
[266] καὶ νυ τάδ', αἴ κ' ἔθέλησ', ἐπιδέρκεται, οὐδέ εἰ λήθει
[267] οἵην δὴ καὶ τήνδε δίκην πόλις ἐντὸς ἔέργει.
[268] νῦν δὴ ἐγὼ μῆτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
[269] εἴην μῆτ' ἐμὸς υἱός, ἐπεὶ κακὸν ἄνδρα δίκαιον
[270] ἔμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἔξει.
[271] ἄλλὰ τά γ' οὕπω ἔολπα τελεῖν Δία μητιόεντα.
[272] ὦ Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλεο σῆσι
[273] καὶ νυ δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθεο πάμπαν.
[274] τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων,
[275] ἰχθύσι μὲν καὶ θηροὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς
[276] ἔσθειν ἄλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἔστι μετ' αὐτοῖς.
[277] ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἡ πολλὸν ἀρίστη
[278] γίνεται· εἰ γάρ τίς κ' ἔθέλῃ τὰ δίκαια ἀγορεῦσαι
[279] γινώσκων, τῷ μέν τ' ὅλβον διδοῖ εύρυοπα Ζεύς·
[280] δὲς δέ κε μαρτυρίησιν ἐκῶν ἐπίορκον ὁμόσσας
[281] ψεύσεται, ἐν δὲ δίκην βλάψας νήκεστον ἀασθῆ,
[282] τοῦ δέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λέλειπται.
[283] ἀνδρὸς δ' εύόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.
[284] σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἔρεω, μέγα νήπιε Πέρση·
[285] τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἵλαδὸν ἔστιν ἐλέσθαι
[286] ρήϊδίως· λείη μὲν ὄδος, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει·
[287] τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
[288] ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὅρθιος οἷμος ἐς αὐτὴν
[289] καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπήν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
[290] ρήϊδίη δὴ ἔπειτα πέλει, χαλεπή περ ἑοῦσα.
[291] οὗτος μὲν πανάριστος, δὲς αὐτῷ πάντα νοήσει
[292] φρασσάμενος τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ἥσιν ἀμείνω·
[293] ἐσθλὸς δ' αὖ κάκεῖνος δὲς εῦ εἰπόντι πιθηται·
[294] δὲς δέ κε μῆτ' αὐτῷ νοέη μῆτ' ἄλλου ἀκούων
[295] ἐν θυμῷ βάλληται, δὲ αὔτ' ἀχρήιος ἀνὴρ.
[296] ἄλλὰ σύ γ' ἡμετέρης μεμνημένος αἰὲν ἐφετμῆς
[297] ἐργάζευ, Πέρση, δῖον γένος, ὅφρα σε Λιμὸς
[298] ἔχθαίρη, φιλέη δέ σ' ἔϋστέφανος Δημήτηρ
[299] αἰδοίη, βιότου δὲ τεὴν πιμπλῆσι καλιήν·
[300] Λιμὸς γάρ τοι πάμπαν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρί·
[301] τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες δὲς κεν ἀεργὸς
[302] ζώη, κηφήνεσσι κοθούροις εἰκελος ὄργην,
[303] οἴ τε μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἀεργοὶ
[304] ἔσθοντες· σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν,
[305] ὃς κέ τοι ὥραίουβιότου πλήθωσι καλιαί.
[306] ἔξ ἔργων δ' ἀνδρες πολύμηλοι τ' ἀφνειοί τε,
[307] καὶ τ' ἔργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν
[308] ἔσσεαι ἡδὲ βροτοῖς· μάλα γάρ στυγέουσιν ἀεργούς.
[309] ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος.
[310] εἰ δέ κεν ἔργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει ἀεργός
[311] πλουτεῦντα· πλούτῳ δ' ἀρετῇ καὶ κύδος ὀπηδεῖ.
[312] δαίμονι δ' οἶος ἔησθα, τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον,
[313] εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κτεάνων ἀεσίφρονα θυμὸν
[314] ἐς ἔργον τρέψας μελετᾶς βίου, ὃς σε κελεύω.
[315] αἰδῶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,
[316] αἰδῶς, ἡ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἡδ' ὄνινησιν·
[317] αἰδῶς τοι πρὸς ἀνολβίη, θάρσος δὲ πρὸς ὅλβῳ.
[318] χρήματα δ' οὐχ ἀρπακτά, θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω·
[319] εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίη μέγαν ὅλβον ἔληται,
[320] ἡ ὅ γ' ἀπὸ γλώσσης ληίσσεται, οἴά τε πολλὰ
[321] γίνεται, εὗτ' ἀν δὴ κέρδος νόσον ἔξαπατήσῃ

[322] ἀνθρώπων, αἰδὼ δέ τ' ἀναιδείη κατοπάζῃ,
[323] ρεῖα δέ μιν μαυροῦσι θεοί, μινύθουσι δὲ οἴκον
[324] ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὅλβος ὀπηδεῖ.
[325] ισονον δ' ὅς θ' ἵκέτην ὅς τε ξεῖνον κακὸν ἔρξει,
[326] ὅς τε κασιγνήτοιο ἔοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνη
[327] κρυπταδίης εύνης ἀλόχου, παρακαίρια ρέζων,
[328] ὅς τέ τευ ἀφραδίης ἀλιταίνητ' ὄρφανὰ τέκνα,
[329] ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ γήραος οὐδῶ
[330] νεικείη χαλεποῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσι·
[331] τῷ δ' ἦ τοι Ζεὺς αὐτὸς ἀγαίεται, ἐξ δὲ τελευτὴν
[332] ἔργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.
[333] ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν πάμπαν ἔεργ' ἀεσίφρονα θυμόν.
[334] κὰδ δύναμιν δ' ἔρδειν ιέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
[335] ἀγνῶς καὶ καθαρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μηρία καίειν.
[336] ἄλλοτε δὲ σπονδῆσι θύεσσι τε ἰλάσκεσθαι,
[337] ἡμὲν δτ' εὔνάζῃ καὶ δτ' ἀν φάος ιερὸν ἔλθη,
[338] ὃς κέ τοι Ἰλασον κραδίην καὶ θυμὸν ἔχωσιν,
[339] ὄφρ' ἄλλων ὧνη κλῆρον, μὴ τὸν τεὸν ἄλλος.
[340] τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν, τὸν δ' ἔχθρὸν ἔᾶσαι·
[341] τὸν δὲ μάλιστα καλεῖν δστις σέθεν ἔγγυθι ναίει·
[342] εὶ γάρ τοι καὶ χρῆμ' ἐγκάμιον ἄλλο γένηται,
[343] γείτονες ἄζωστοι ἔκιον, ζώσαντο δὲ πηοί.
[344] πῆμα κακὸς γείτων, δσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ·
[345] ἔμμορέ τοι τιμῆς δς τ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ·
[346] οὐδ' ἀν βοῦς ἀπόλοιτ', εὶ μὴ γείτων κακὸς εἴη.
[347] εῦ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος, εῦ δ' ἀποδοῦναι,
[348] αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώιον αἱ κε δύνηαι,
[349] ὃς ἀν χρηίζων καὶ ἔς սτερον ἄρκιον εύρης.
[350] μὴ κακὰ κερδαίνειν· κακὰ κέρδεα ἵσ' ἄτησι.
[351] τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προσιόντι προσεῖναι.
[352] καὶ δόμεν δς κεν δῷ καὶ μὴ δόμεν δς κεν μὴ δῷ·
[353] δώτη μέν τις ἔδωκεν, ἀδώτη δ' οὐ τις ἔδωκεν.
[354] δῶς ἀγαθή, ἄρπαξ δὲ κακή, θανάτοιο δότειρα·
[355] δς μὲν γάρ κεν ἀνήρ ἔθέλων, δ γε καὶ μέγα, δῶῃ,
[356] χαίρει τῷ δώρῳ καὶ τέρπεται δν κατὰ θυμόν.
[357] δς δέ κεν αὐτὸς ἔληται ἀναιδείηφι πιθήσας,
[358] καὶ τε σμικρὸν ἔον, τό γ' ἐπάχνωσεν φίλον ἥτορ.
[359] εὶ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο·
[360] καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο·
[361] δς δ' ἐπ' ἔόντι φέρει, δ δ' ἀλέξεται αἴθοπα λιμόν.
[362] οὐδὲ τό γ' εἰν οἴκω κατακείμενον ἀνέρα κήδει·
[363] οἴκοι βέλτερον εῖναι, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύρηφιν.
[364] ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἐλέσθαι, πῆμα δὲ θυμῷ
[365] χρηίζειν ἀπεόντος· ἄ σε φράζεσθαι ἄνωγα.
[366] ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι,
[367] μεσσόθι φείδεσθαι· δειλὴ δ' ἐν πυθμένι φειδῶ.
[368] μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ είρημένος ἄρκιος ἔστω·
[369] καὶ τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι·
[370] πίστεις δ' ἄρα ὄμῶς καὶ ἀπιστίαι ὠλεσσαν ἄνδρας.
[371] μηδὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἔξαπατάτω
[372] αἰμύλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν·
[373] δς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' δ γε φιλήτησιν.
[374] μουνογενῆς δὲ πάϊς εἴη πατρώϊον οἴκον
[375] φερβέμεν· ὃς γάρ πλοῦτος ἀέξεται ἐν μεγάροισιν·
[376] γηραιός δὲ θάνοι ἔτερον παῖδ' ἐγκαταλείπων.
[377] ρεῖα δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄσπετον ὅλβον·
[378] πλείων μὲν πλεόνων μελέτη, μείζων δ' ἐπιθήκη.
[379] σοὶ δ' εὶ πλούτου θυμὸς ἐέλδεται ἐν φρεσὶ σῆσιν,
[380] ὕδ' ἔρδειν, καὶ ἔργον ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι.
[381] Πληγάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων
[382] ἀρχεσθ' ἀμήτου, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.
[383] αἱ δή τοι νύκτας τε καὶ ἡματα τεσσαράκοντα
[384] κεκρύφαται, αὕτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
[385] φαίνονται τὰ πρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου.
[386] οὗτός τοι πεδίων πέλεται νόμος οἵ τε θαλάσσης

[387] ἐγγύθι ναιετάουσ' οὶ τ' ἄγκεα βησσήεντα
[388] πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι, πίονα χῶρον,
[389] ναίουσιν· γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βωτεῖν,
[390] γυμνὸν δ' ἀμάειν, εἴ̄ ώρια πάντ' ἐθέλησθα
[391] ἔργα κομίζεσθαι Δημήτερος, ὡς τοι ἔκαστα
[392] ὥρι' ἀέξηται, μή πως τὰ μέταζε χατίζων
[393] πτώσης ἀλλοτρίους οίκους καὶ μηδὲν ἀνύσσης.
[394] ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἔμ' ἥλθες· ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἐπιδώσω
[395] οὐδ' ἐπιμετρήσω· ἔργάζευ, νήπιε Πέρση,
[396] ἔργα τά τ' ἀνθρώποισι θεοὶ διετεκμήραντο,
[397] μή ποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχεύων
[398] ζητεύης βίστον κατὰ γείτονας, οἰ̄ δ' ἀμελῶσιν.
[399] δίς μὲν γάρ καὶ τρὶς τάχα τεύξει· ἦν δ' ἔτι λυπῆς,
[400] χρῆμα μὲν οὐ πρήξεις, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις,
[401] ἀχρεῖος δ' ἔσται ἐπέων νομός. ἀλλά σ' ἄνωγα
[402] φράζεσθαι χρειῶν τε λύσιν λιμοῦ τ' ἀλεωρήν.
[403] οἴκον μὲν πρώτιστα γυναικά τε βοῦν τ' ἀροτῆρα,
[404] κτητήν, οὐ γαμετήν, ἥτις καὶ βουσὶν ἔποιτο,
[405] χρήματα δ' εἰν οἰκῷ πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι,
[406] μὴ σὺ μὲν αἰτῆς ἄλλον, δὲ δ' ἀρνῆται, σὺ δὲ τητᾶ,
[407] ἡ δ' ὥρη παραμείβηται, μινύθη δέ τοι ἔργον.
[408] μηδ' ἀναβάλλεσθαι ἔς τ' αὔριον ἔς τε ἔνηφι·
[409] οὐ γάρ ἐτωσιοεργὸς ἀνήρ πίμπλησι καλιὴν
[410] οὐδ' ἀναβαλλόμενος· μελέτη δέ τοι ἔργον ὄφελλει·
[411] αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνήρ ἄτησι παλαίει.
[412] ἥμος δὴ λήγει μένος ὁξέος ἡελίοιο
[413] καύματος ἰδαλίμου, μετοπωρινὸν ὄμβρήσαντος
[414] Ζηνὸς ἐρισθενέος, μετὰ δὲ τρέπεται βρότεος χρῶς
[415] πολλὸν ἐλαφρότερος· δὴ γάρ τότε Σείριος ἀστὴρ
[416] βαιὸν ὑπὲρ κεφαλῆς κηριτρεφέων ἀνθρώπων
[417] ἔρχεται ἡμάτιος, πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ·
[418] τῆμος ἀδηκτοτάτη πέλεται τμηθεῖσα σιδήρῳ
[419] ὕλη, φύλλα δ' ἔραζε χέει, πτόρθοιό τε λήγει·
[420] τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος ὥρια ἔργα·
[421] ὄλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὑπερον δὲ τρίπηχυν,
[422] ἄξονα δ' ἐπταπόδην· μάλα γάρ νύ τοι ἄρμενον οὕτω·
[423] εἰ δέ κεν ὄκταπόδην, ἀπὸ καὶ σφῦράν κε τάμοιο.
[424] τρισπίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν δεκαδώρῳ ἀμάξῃ,
[425] πόλλ' ἐπικαμπύλα κἄλα· φέρειν δὲ γύην, ὅτ' ἀν εὔρης,
[426] εἰς οἴκον, κατ' ὅρος διζήμενος ἡ κατ' ἄρουραν,
[427] πρίνινον· δὲς γάρ βουσὶν ἀροῦν ὄχυρώτατός ἔστιν,
[428] εὗτ' ἀν Ἀθηναίης δμῶος ἐν ἐλύματι πήξας
[429] γόμφοισιν πελάσας προσαρήρεται ἴστοβοῇ.
[430] δοιὰ δὲ θέσθαι ἄροτρα, πονησάμενος κατὰ οἴκον,
[431] αὐτόγυνον καὶ πηκτόν, ἐπεὶ πολὺ λώιον οὕτω·
[432] εἴ̄ χ' ἔτερον γ' ἄξαις, ἔτερόν κ' ἐπὶ βουσὶ βάλοιο.
[433] δάφνης δ' ἡ πτελέης ἀκιώτατοι ἴστοβοῆς.
[434] δρυὸς ἔλυμα, πρίνοι δὲ γύην. βόε δ' ἐνναετήρω
[435] ἄρσενε κεκτῆσθαι· τῶν γάρ σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν·
[436] ἥβης μέτρον ἔχοντε· τὰ ἔργάζεσθαι ἀρίστω.
[437] οὐκ ἀν τώ γ' ἐρίσαντε ἐν αὐλακι κάμ μὲν ἄροτρον
[438] ἄξειαν, τὸ δὲ ἔργον ἐτώσιον αὖθι λίποιεν.
[439] τοῖς δ' ἄμα τεσσαρακονταετής αἰζηδὸς ἔποιτο
[440] ἄρτον δειπνήσας τετράτρυφον, ὀκτάβλωμον,
[441] ὃς κ' ἔργου μελετῶν ιθείην αύλακ' ἐλαύνοι,
[442] μηκέτι παπταίνων μεθ' ὄμήλικας, ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ
[443] θυμὸν ἔχων· τοῦ δ' οὕ τι νεώτερος ἄλλος ἀμείνων
[444] σπέρματα δάσσασθαι καὶ ἐπισπορίην ἀλέασθαι·
[445] κουρότερος γάρ ἀνήρ μεθ' ὄμήλικας ἐπτοίηται.
[446] φράζεσθαι δ', εὗτ' ἀν γεράνου φωνὴν ἐπακούσης
[447] ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης,
[448] ἡ τ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει καὶ χείματος ὥρην
[449] δεικνύει ὄμβρηροῦ, κραδίην δ' ἔδακ' ἀνδρὸς ἀβούτεω·
[450] δὴ τότε χορτάζειν ἔλικας βόας ἔνδον ἔόντας·

[451] ρήϊδιον γάρ επος είπειν· "βόε δὸς καὶ ἄμαξαν· "

"

[452] ρήϊδιον δ' ἀπανήνασθαι· "πάρα δ' ἔργα βόεσσιν."

[453] φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πήξασθαι ἄμαξαν.

[454] νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδ· ἐκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης,

[455] τῶν πρόσθεν μελέτην ἔχεμεν οἰκήια θέσθαι.

[456] εὗτ' ἀν δὴ πρώτιστ' ἄροτος θνητοῖσι φανῆη,

[457] δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι, ὅμως δμῶές τε καὶ αὐτός,

[458] αὕην καὶ διερήν ἀρόων ἀρότοιο καθ' ὥρην,

[459] πρῶι μάλα σπεύδων, ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρουραι.

[460] ἔσπι πολεῖν· Θέρεος δὲ νεωμένη οὐ σ' ἀπατήσει·

[461] νειὸν δὲ σπείρειν ἔτι κουφίζουσαν ἄρουραν.

[462] νειὸς ἀλεξιάρη παίδων εὔκηλήτειρα.

[463] εὔχεσθαι δὲ Διὶ χθονίᾳ Δημήτερί θ' ἀγνῆ

[464] ἐκτελέα βρίθειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτήν,

[465] ἀρχόμενος τὰ πρῶτ' ἀρότου, ὅτ' ἀν ἄκρον ἔχετλης

[466] χειρὶ λαβών ὅρπηκι βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι

[467] ἔνδρυον ἐλκόντων μεσάβων. ὁ δὲ τυτθὸς ὅπισθε

[468] δμῶος ἔχων μακέλην πόνον ὄρνιθεσσι τιθείη

[469] σπέρμα κατακρύπτων· εύθημοσσύνη γάρ ἀρίστη

[470] θνητοῖς ἀνθρώποις, κακοθημοσσύνη δὲ κακίστη.

[471] ὥδε κεν ἀδροσσύνη στάχυες νεύοιεν ἔραζε,

[472] εἰ τέλος αὐτὸς ὅπισθεν Ὄλύμπιος ἐσθλὸν ὄπαζοι,

[473] ἐκ δ' ἀγγέων ἐλάσειας ἀράχνια, καὶ σε ἕολπα

[474] γηθήσειν βιότου αἱρεύμενον ἔνδον ἔόντος.

[475] εύοχθέων δ' ἵξαι πολιὸν ἔαρ οὐδὲ πρὸς ἄλλους

[476] αὐγάσσει· σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ κεχρημένος ἔσται.

[477] εἰ δέ κεν ἡελίοιο τροπῆς ἀράως χθόνα δῖαν,

[478] ἥμενος ἀμήσεις ὀλίγον περὶ χειρὸς ἔέργων,

[479] ἀντία δεσμεύων κεκονιμένος, οὐ μάλα χαίρων,

[480] οἴσεις δ' ἐν φορμῷ παῦροι δέ σε θηήσονται.

[481] ἄλλοτε δ' ἄλλοιος Ζηνὸς υός αἰγιόχοιο,

[482] ἀργαλέος δ' ἀνδρεσσι καταθητοῖσι νοήσαι.

[483] εἰ δῆ κ' ὅψ' ἀρόσης, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη·

[484] ἥμος κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ἐν πετάλοισι

[485] τὸ πρῶτον, τέρπει δὲ βροτοὺς ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν,

[486] τῆμος Ζεὺς ὕοι τρίτῳ ἥματι μηδ' ἀπολήγοι,

[487] μήτ' ἄρ' ὑπερβάλλων βοὸς ὀπλὴν μήτ' ἀπολείπων·

[488] οὔτω κ' ὄψαρότης πρωηρότη ίσοφαρίζοι.

[489] ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσεο· μηδέ σε λήθοι

[490] μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιὸν μήτ' ὕριος ὅμβρος.

[491] πάρ δ' ἵθι χάλκειον θῶκον καὶ ἐπαλέα λέσχην

[492] ὥρη χειμερίη, ὀπότε κρύος ἀνέρα ἔργων

[493] ἴσχάνει, ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγα οἴκον ὀφέλλοι,

[494] μή σε κακοῦ χειμῶνος ἀμηχανίη καταμάρψῃ

[495] σὺν πενίῃ, λεπτῇ δὲ παχὺν πόδα χειρὶ πιέζης.

[496] πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνήρ, κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων,

[497] χρηίζων βιότοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.

[498] ἐλπὶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,

[499] ἥμενον ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρκιος εἴη.

[500] δείκνυε δὲ δμώεσσι θέρευς ἔτι μέσσου ἔόντος·

[501] "οὐκ αἰεὶ Θέρος ἐσσεῖται, ποιεῖσθε καλιάς."

[502] μῆνα δὲ Ληναιῶνα, κάκ' ἥματα, βουδόρα πάντα,

[503] τοῦτον ἀλεύασθαι καὶ πηγάδας, αἱ τ' ἐπὶ γαῖαν

[504] πνεύσαντος Βορέαο δυσηλεγέες τελέθουσιν,

[505] ὃς τε διὰ Θρήκης ἴπποτρόφου εύρει πόντω

[506] ἐμπνεύσας ὕρινε, μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὥλη·

[507] πολλὰς δὲ δρῦς ὑψικόμους ἐλάτας τε παχείας

[508] οὔρεος ἐν βήσσης πιλνᾶ χθονὶ πουλυβοτείρη

[509] ἐμπίπτων, καὶ πᾶσα βοῶ τότε νήριτος ὥλη·

[510] θῆρες δὲ φρίσσουσ', οὐρὰς δ' ὑπὸ μέζε' ἔθεντο·

[511] τῶν καὶ λάχνη δέρμα κατάσκιον· ἀλλά νυ καὶ τῶν

[512] ψυχρὸς ἐών διάησι δασυστέρων περ ἔόντων·

[513] καί τε διὰ ρίνοῦ βοὸς ἔρχεται οὐδέ μιν ἵσχει,

[514] καὶ τε δι' αἰγα ἄησι τανύτριχα· πώεα δ' οὕτι,
[515] οὔνεκ' ἐπηεταναὶ τρίχες αὐτῶν, οὐ διάησι
[516] ἵς ἀνέμου Βορέω· τροχαλὸν δὲ γέροντα τίθησιν
[517] καὶ διὰ παρθενικῆς ἀπαλόχροος οὐ διάησιν,
[518] ἡ τε δόμων ἔντοσθε φίλη παρὰ μητέρι μίμνει,
[519] οὕπω ἔργα ίδυια πολυχρύσου Ἀφροδίτης,
[520] εὖ τε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίω
[521] χρισαμένη μυχίη καταλέξεται ἔνδοθι οἴκου,
[522] ἥματι χειμερίᾳ, ὅτ' ἀνόστεος δὸν πόδα τένδει
[523] ἐν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἥθεσι λευγαλέοισιν·
[524] οὐ γάρ οἱ ἡέλιος δείκνυν νομὸν ὄρμηθῆναι,
[525] ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
[526] στρωψάται, βράδιον δὲ Πανελλήνεσσι φαείνει.
[527] καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
[528] λυγρὸν μυλιόντες ἀνὰ δρία βησσήνετα,
[529] φεύγουσιν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν,
[530] οἱ σκέπτα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι
[531] κὰς γλάφυ πετρήεν· τότε δὴ τρίποδι βροτοὶ ίσοι,
[532] οὐ τ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, κάρη δ' εἰς οῦδας ὄραται·
[533] τῷ ἕκελοι φοιτῶσιν, ἀλευόμενοι νίφα λευκήν.
[534] καὶ τότε ἐσσασθαι ἔρυμα χρόος, ὡς σε κελεύω,
[535] χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόντα χιτῶνα·
[536] στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσσασθαι·
[537] τὴν περιέσσασθαι, ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι
[538] μηδ' ὄρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα·
[539] ἀμφὶ δὲ ποστὶ πέδιλα βοὸς ἴψι κταμένοιο
[540] ἄρμενα δῆσασθαι, πίλοις ἔντοσθε πυκάσσας·
[541] πρωτογόνων δ' ἐρίφων, ὁπότ' ἂν κρύος ὥριον ἔλθῃ,
[542] δέρματα συρράπτειν νεύρων βοός, ὅφρ' ἐπὶ νῶτῳ
[543] ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην· κεφαλῆφι δ' ὑπερθεν
[544] πῖλον ἔχειν ἀσκητόν, ἵν' οὐατα μὴ καταδεύη·
[545] ψυχρὴ γάρ τ' ἡώς πέλεται Βορέαο πεσόντος,
[546] ἡώος δ' ἐπὶ γαιῶν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος
[547] ἀήρ πυροφόροις τέταται μακάρων ἐπὶ ἔργοις,
[548] ὃς τε ἀρυσσάμενος ποταμῶν ἀπὸ αἰεναόντων,
[549] ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης ἀρθεὶς ἀνέμοιο θυέλλη,
[550] ἄλλοτε μέν θ' ὕει ποτὶ ἔσπερον, ἄλλοτ' ἄησι,
[551] πυκνὰ Θρηϊκίου Βορέω νέφεα κλονέοντος.
[552] τὸν φθάμενος ἔργον τελέσας οἴκονδε νέεσθαι,
[553] μὴ ποτέ σ' οὐρανόθεν σκοτόνεν νέφος ἀμφικαλύψῃ,
[554] χρῶτα δὲ μυδαλέον θῆγη κατά θ' εἴματα δεύση·
[555] ἀλλ' ὑπαλεύασθαι· μεὶς γὰρ χαλεπώτατος οὔτος,
[556] χειμέριος, χαλεπὸς προβάτοις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
[557] τῆμος τώμισυ βουσίν, ἐπ' ἀνέρι δὲ πλέον εἴη
[558] ἄρμαλῆς· μακρὰὶ γὰρ ἐπίρροθοι εὐφρόναι εἰσίν.
[559] ταῦτα φυλασσόμενος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν
[560] ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἥματα, εἰς δὲ κεν αὔτις
[561] γῆ πάντων μήτηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκη.
[562] εὗτ' ἂν δ' ἔξηκοντα μετὰ τροπὰς ἡελίοιο
[563] χειμέρι' ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἥματα, δή ρα τότ' ἀστὴρ
[564] Ἄρκτοῦρος προλιπῶν ιερὸν ρόσον Ὁκεανοῖο
[565] πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος.
[566] τὸν δὲ μέτ' ὄρθογόη Πανδιονὺς ὥρτο χελιδῶν
[567] ἐς φάος ἀνθρώποις ἔσφος νέον ἰσταμένοιο·
[568] τὴν φθάμενος οίνας περιταμνέμεν· ὡς γὰρ ἄμεινον.
[569] ἀλλ' ὁπότ' ἂν φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἀμ φυτὰ βαίνῃ
[570] Πληγάδας φεύγων, τότε δὴ σκάφος οὐκέτι οἰνέων,
[571] ἀλλ' ἄρπας τε χαρασσέμεναι καὶ δμῶας ἐγείρειν·
[572] φεύγειν δὲ σκιεροὺς θώκους καὶ ἐπ' ἡόσα κοῖτον
[573] ὥρη ἐν ἀμήτου, ὅτε τ' ἡέλιος χρόα κάρφει·
[574] τημοῦτος σπεύδειν καὶ οἴκαδε καρπὸν ἀγινεῖν
[575] ὄρθρου ἀνιστάμενος, ἵνα τοι βίος ἄρκιος εἴη.
[576] ἡώς γὰρ τ' ἔργοιο τρίτην ἀπομείρεται αἴσαν,
[577] ἡώς τοι προφέρει μὲν ὄδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου,
[578] ἡώς, ἡ τε φανεῖσα πολέας ἐπέβησε κελεύθου

[579] ἀνθρώπους πολλοῖσι τ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν.
[580] ἡμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ καὶ ἡχέτα τέττιξ
[581] δενδρέω ἐφεζόμενος λιγυρὴν καταχεύετ' ἀοιδὴν
[582] πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων, θέρεος καματώδεος ὕρῃ,
[583] τῆμος πιόταταί τ' αἰγες, καὶ οἶνος ἄριστος,
[584] μαχλόταται δὲ γυναικες, ἀφαυρότατοι δέ τοι ἄνδρες
[585] εἰσίν, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει,
[586] αὐσάλεος δέ τε χρῶς ὑπὸ καύματος· ἀλλὰ τότ' ἥδη
[587] εἴη πετραίη τε σκιῇ καὶ βίβλινος οἶνος
[588] μάζα τ' ἀμολγαίη γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμενάων
[589] καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας μὴ πω τετοκύίης
[590] πρωτογόνων τ' ἔριφων· ἐπὶ δ' αἴθοπα πινέμεν οἶνον,
[591] ἐν σκιῇ ἐζόμενον, κεκορημένον ἥτορ ἐδωδῆς,
[592] ἀντίον ἀκραέος Ζεφύρου τρέψαντα πρόσωπα·
[593] κρήνης δ' ἀενάου καὶ ἀπορρύτου ἢ τ' ἀθόλωτος
[594] τρὶς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτρατον ιέμεν οἶνου.
[595] διμωσὶ δ' ἐποτρύνειν Δημήτερος ἵερὸν ἀκτὴν
[596] δινέμεν, εὔτ' ἀν πρῶτα φανῇ σθένος Ὁρίωνος,
[597] χώρῳ ἐν εύαει καὶ ἐϋτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ.
[598] μέτρῳ δ' εῦ κομίσασθαι ἐν ἄγγεσιν· αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
[599] πάντα βίον κατάθηαι ἐπάρμενον ἔνδοθι οἴκου,
[600] θῆτά τ' ἀοικον ποιεῖσθαι καὶ ἀτεκνον ἔριθον
[601] δίζησθαι κέλομαι· χαλεπὴ δ' ὑπόπορτις ἔριθος·
[602] καὶ κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν, μὴ φείδεο σίτου,
[603] μὴ ποτέ σ' ἡμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χρήμαθ' ἔληται.
[604] χόρτον δ' ἐσκομίσαι καὶ συρφετόν, ὅφρα τοι εἴη
[605] βουσὶ καὶ ἡμίόνοισιν ἐπηετανόν. αὐτὰρ ἐπειτα
[606] διμῶας ἀναψύξαι φίλα γούνατα καὶ βόε λῦσαι.
[607] εὔτ' ἀν δ' Ὁρίων καὶ Σείριος ἐξ μέσον ἔλθη
[608] οὐρανόν, Ἀρκτούρον δὲ ἴδη ροδοδάκτυλος Ἡώς,
[609] ὡς Πέρση, τότε πάντας ἀποδρέπεν οἴκαδε βότρυς,
[610] δεῖξαι δ' ἡελίῳ δέκα τ' ἡματα καὶ δέκα νύκτας,
[611] πέντε δὲ συσκιάσαι, ἔκτῳ δ' εἰς ἄγγε' ἀφύσσαι
[612] δῶρα Διωνύσου πολυγηθέος. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
[613] Πληϊάδες θ' Ὅαδες τε τό τε σθένος Ὁρίωνος
[614] δύνωσιν, τότ' ἐπειτ' ἀρότου μεμνημένος εἴναι
[615] ὡραίου· πλειῶν δὲ κατὰ χθονὸς ἄρμενος εἴη.
[616] εἰ δὲ σε ναυτιλίης δυσπεμφέλου ἴμερος αἱρεῖ·
[617] εὔτ' ἀν Πληϊάδες σθένος ὅβριμον Ὁρίωνος
[618] φεύγουσαι πίπτωσιν ἐξ ἡεροειδέα πόντον,
[619] δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θυίουσιν ἀηται·
[620] καὶ τότε μηκέτι νῆα ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντω,
[621] γῆν δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένος ὡς σε κελεύω·
[622] νῆα δ' ἐπ' ἡπείρου ἐρύσαι πυκάσαι τε λίθοισι
[623] πάντοθεν, ὅφρ' ἵσχωσ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,
[624] χείμαρον ἔξερύσας, ἵνα μὴ πύθη Διὸς ὅμβρος.
[625] ὅπλα δ' ἐπάρμενα πάντα τεῷ ἐγκάτθεο οἴκω,
[626] εὐκόσμως στολίσας νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο·
[627] πηδάλιον δ' εὐεργὲς ὑπὲρ καπνοῦ κρεμάσασθαι.
[628] αὐτὸς δ' ὡραίον μίμνειν πλόον εἰς ὅ κεν ἔλθῃ.
[629] καὶ τότε νῆα θοὴν ἄλαδ' ἐλκέμεν, ἐν δέ τε φόρτον
[630] ἄρμενον ἐντύνασθαι, ἵν' οἴκαδε κέρδος ἄρηαι,
[631] ὡς περ ἐμός τε πατήρ καὶ σός, μέγα νήπιε Πέρση,
[632] πλωΐζεσκ' ἐν νηυσί, βίοι κεχρημένος ἐσθλοῦ·
[633] ὃς ποτε καὶ τεῖδ' ἥλθε πολὺν διὰ πόντον ἀνύσσας,
[634] Κύμην Αἰολίδα προλιπῶν ἐν νηὶ μελαίνῃ,
[635] οὐκ ἄφενος φεύγων οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ ὅλβον,
[636] ἀλλὰ κακὴν πενίην, τὴν Ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσιν.
[637] νάσσαστο δ' ἄγχ' Ἐλικῶνος ὄιζυρῃ ἐνὶ κώμῃ,
[638] Ἀσκρη, χείμα κακῇ, θέρει ἀργαλῇ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.
[639] τύνη δ', ὡς Πέρση, ἔργων μεμνημένος εἴναι
[640] ὡραίων πάντων, περὶ ναυτιλίης δὲ μάλιστα.
[641] νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτίᾳ θέσθαι·
[642] μείζων μὲν φόρτος, μεῖζον δ' ἐπὶ κέρδει κέρδος
[643] ἐσσεται, εἴ κ' ἄνεμοί γε κακὰς ἀπέχωσιν ἀήτας.

[644] εὗτ' ἀν ἐπ' ἐμπορίην τρέψας ἀεσίφρονα θυμὸν
[645] βούληι χρέα τε προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπέα,
[646] δείξω δή τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
[647] οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένος οὕτε τι νηῶν.
[648] οὐ γάρ πώ ποτε νηὶ γ' ἐπέπλων εύρεα πόντου,
[649] εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἔξ Αύλιδος, ἢ ποτ' Ἀχαιοὶ
[650] μείναντες χειμῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν
[651] Ἑλλάδος ἔξ ιερῆς Τροίην ἐς καλλιγύναικα.
[652] ἐνθα δ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαίφρονος Ἀμφιδάμαντος
[653] Χαλκίδα τ' εἰσεπέρησα· τὰ δὲ προπεφραδμένα πολλὰ
[654] ἄθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορες· ἐνθα μέ φημι
[655] ὅμνων νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὡτώεντα.
[656] τὸν μὲν ἐγὼ Μούσησ' Ἐλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα
[657] ἐνθα με τὸ πρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν ἀοιδῆς.
[658] τόσσον τοι νηῶν γε πεπείρημαι πολυγόμφων·
[659] ἀλλὰ καὶ ὡς ἐρέω Ζηνὸς υόν αἰγιόχοιο·
[660] Μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὅμνον ἀείδειν.
[661] ἡματα πεντήκοντα μετὰ τροπὰς ἡελίοιο,
[662] ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος, καματώδεος ὥρης,
[663] ὥραιος πέλεται θυητοῖς πλόος· οὕτε κε νῆα
[664] καυάξαις οὕτ' ἄνδρας ἀποφθείσει θάλασσα,
[665] εἰ δὴ μὴ πρόφρων γε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
[666] ἢ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεὺς ἐθέλησιν ὀλέσσαι·
[667] ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστίν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.
[668] τῆμος δ' εὐκρινέες τ' αὔραι καὶ πόντος ἀπήμων·
[669] εὔκηλος τότε νῆα θοὴν ἀνέμοισι πιθήσας
[670] ἐλκέμεν ἐς πόντον φόρτον τ' ἐς πάντα τίθεσθαι·
[671] σπεύδειν δ' ὅττι τάχιστα πάλιν οἰκόνδε νέεσθαι
[672] μηδὲ μένειν οὖν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὅμβρον
[673] καὶ χειμῶν' ἐπιόντα Νότοιό τε δεινὰς ἀήτας,
[674] ὅς τ' ὥρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὅμβρω
[675] πολλῷ ὀπωρινῷ, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν.
[676] ἄλλος δ' εἰαρινὸς πέλεται πλόος ἀνθρώποισιν·
[677] ἡμος δὴ τὸ πρῶτον, ὃσον τ' ἐπιβᾶσα κορώνη
[678] ἵχνος ἐποίησεν, τόσσον πέταλ' ἄνδρὶ φανήη
[679] ἐν κράδῃ ἀκροτάτῃ, τότε δ' ἄμβατός ἐστι θάλασσα·
[680] εἰαρινὸς δ' οὗτος πέλεται πλόος· οὐ μιν ἔγωγε
[681] αἴνημ', οὐ γὰρ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένος ἐστίν·
[682] ἀρπακτός· χαλεπῶς κε φύγοις κακόν· ἀλλὰ νυ καὶ τὰ
[683] ἀνθρωποι ρέζουσιν ἀϊδρείησι νόοιο·
[684] χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν.
[685] δεινὸν δ' ἐστὶ θαυεῖν μετὰ κύμασιν· ἀλλά σ' ἀνωγα
[686] φράζεσθαι τάδε πάντα μετὰ φρεσὶν ὡς ἀγορεύω.
[687] μηδ' ἐν νηυσὶν ἄπαντα βίον κοίλησι τίθεσθαι,
[688] ἄλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα φορτίζεσθαι·
[689] δεινὸν γὰρ πόντου μετὰ κύμασι πήματι κύρσαι·
[690] δεινὸν δ' εἴ κ' ἐπ' ἄμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀείρας
[691] ἄξονα καυάξαις καὶ φορτία μαυρωθείη.
[692] μέτρα φυλάσσεσθαι· καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος.
[693] ὥραιος δὲ γυναικα τεὸν ποτὶ οἴκον ἄγεσθαι,
[694] μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων
[695] μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά· γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος·
[696] ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώοι, πέμπτω δὲ γαμοῖτο.
[697] παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ὡς κ' ἡθεα κεδνὰ διδάξης,
[698] τὴν δὲ μάλιστα γαμεῖν, ἡτις σέθεν ἐγγύθι ναίει
[699] πάντα μάλ' ἀμφὶς ἴδων, μὴ γείτοις χάρματα γῆμης.
[700] οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ ληίζετ' ἄμεινον
[701] τῆς ἀγαθῆς, τῆς δ' αὔτε κακῆς οὐ ρίγιον ἄλλο,
[702] δειπνολόχης, ἢ τ' ἄνδρα καὶ ἵψιμόν περ ἐόντα
[703] εὔει ἄτερ δαλοῖο καὶ ὡμῷ γήραϊ δῶκεν.
[704] εὖ δ' ὅπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι.
[705] μὴ δὲ κασιγνήτῳ ἵσον ποιεῖσθαι ἔταιρον.
[706] εἰ δέ κε ποιήσης, μή μιν πρότερος κακὸν ἔρξαι
[707] μηδὲ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν· εἰ δέ σε γ' ἄρχη
[708] ἢ τι ἔπος είπων ἀποθύμιον ἡὲ καὶ ἔρξας,

[709] δίς τόσα τείνυσθαι μεμνημένος· εἰ δέ κεν αὐτὶς
[710] ἡγῆτ' ἐς φιλότητα, δίκην δ' ἔθέλησι παρασχεῖν,
[711] δέξασθαι· δειλός τοι ἀνὴρ φίλου ἄλλοτε ἄλλον
[712] ποιεῖται· σὲ δὲ μή τι νόος κατελεγχέτω εἴδος.
[713] μηδὲ πολύξεινον μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι,
[714] μηδὲ κακῶν ἔταρον μηδ' ἐσθλῶν νεικεστῆρα.
[715] μηδέ ποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ¹
[716] τέτλαθ' ὄνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἔοντων.
[717] γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος
[718] φειδωλῆς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ιούσης·
[719] εἰ δὲ κακὸν εἴποις, τάχα κ' αὐτὸς μεῖζον ἀκούσαις.
[720] μηδὲ πολυξείνουδαιτὸς δυσπέμφελος εἴναι·
[721] ἐκ κοινοῦ πλείστη τε χάρις δαπάνη τ' ὀλιγίστη.
[722] μηδέ ποτ' ἔξ ήοῦςΔιὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
[723] χερσὸν ἀνίπτοισιν μηδ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν·
[724] οὐ γὰρ τοί γε κλύουσιν, ἀποπτύουσι δέ τ' ἀράς.
[725] μηδ' ἄντ' ἡελίου τετραμένος ὥρθὸς ὄμιχεῖν,
[726] αὐτὰρ ἐπεὶ κε δύῃ, μεμνημένος, ἔς τ' ἀνιόντα,
[727] μὴ δ' ἀπογυμνωθείς· μακάρων τοι νύκτες ἔασιν.
[728] μήτ' ἐν ὁδῷ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδην οὐρήσης·
[729] ἐζόμενος δ' ὅ γε θεῖος ἀνήρ, πεπνυμένα εἰδῶς,
[730] ἡ ὅ γε πρὸς τοῖχον πελάσσας εὐερκέος αὐλῆς.
[731] μηδ' αἰδοῖα γονῆ πεπαλαγμένος ἔνδοθι οἴκου
[732] ιστίῃ ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέασθαι.
[733] μηδ' ἀπὸ δυσφήμοιο τάφου ἀπονοστήσαντα
[734] σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός.
[735] μηδ' ἐπὶ κρηνάων οὔρειν, μάλα δ' ἔξαλέασθαι.
[736] μηδέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν καλλίρροον ὕδωρ
[737] ποσσὸν περᾶν πρίν γ' εὕξη ίδων ἔς καλὰ ρέεθρα
[738] χεῖρας νιψάμενος πολυηράτω ὕδατι λευκῷ.
[739] δος ποταμὸν διαβῇ κακότητ' ίδε χεῖρας ἄνιπτος,
[740] τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἄλγεα δῶκαν ὀπίσσω.
[741] μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείη
[742] αὖον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν αἴθωνι σιδήρῳ.
[743] μηδέ ποτ' οἰνοχόην τιθέμεν κρητῆρος ὕπερθεν
[744] πινόντων· ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται.
[745] μηδὲ δόμον ποιῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν,
[746] μή τοι ἐφεζομένη κρώξῃ λακέρυζα κορώνη.
[747] μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἀνελόντα
[748] ἔσθειν μηδὲ λόσεσθαι· ἐπεὶ καὶ τοῖς ἐπὶ ποινῇ.
[749] μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον,
[750] παῖδα δυωδεκαταῖον, ὅ τ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ,
[751] μηδὲ δυωδεκάμηνον· ίσον καὶ τοῦτο τέτυκται.
[752] μηδὲ γυναικείω λουτρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι
[753] ἀνέρα· λευγαλέη γὰρ ἐπὶ χρόνον ἔστ' ἐπὶ καὶ τῷ
[754] ποινῇ. μηδ' ιεροῖσιν ἐπ' αἴθομένοισι κυρήσας
[755] μωμεύειν ἀίδηλα· θεός νύ τι καὶ τὰ νεμεσσᾶ.
[756] μηδέ ποτ' ἐν προχοῖς ποταμῶν ἄλαδε προρεόντων
[757] μηδ' ἐπὶ κρηνάων οὔρειν, μάλα δ' ἔξαλέασθαι·
[758] μηδ' ἐναποψύχειν· τὸ γὰρ οὗ τοι λώιόν ἔστιν.
[759] ὃδ' ἔρδειν· δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην.
[760] φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται κούφη μὲν ἀεῖραι
[761] ὁρεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι.
[762] φήμη δ' οὐ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἡντινα πολλοὶ¹
[763] λαοὶ φημίζουσι· θεός νύ τίς ἔστι καὶ αὐτῇ.
[764] ἡματα δ' ἔκ Διόθεν πεφυλαγμένος εῦ κατὰ μοῖραν
[765] πεφραδέμεν δμώεσσι τριηκάδα μηνὸς ἄριστην
[766] ἔργα τ' ἐποπτεύεινἡδ' ἀρμαλὶην δατέασθαι.
[767] αἵδε γὰρ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς παρὰ μητιόεντος,
[768] εὗτ' ἀν ἀληθείην λαοὶ κρίνοντες ἄγωσιν.
[769] πρῶτον ἔνη τετράς τε καὶ ἐβδόμη ιερὸν ἡμαρ.
[770] τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ.
[771] ὄγδοάτη δ' ἐνάτη τε δύω γε μὲν ἡματα μηνὸς
[772] ἔξοχ' ἀεξομένοιο βροτήσια ἔργα πένεσθαι.
[773] ἐνδεκάτη δὲ δυωδεκάτη τ' ἄμφω γε μὲν ἐσθλαὶ

[774] ἡμὲν δῖς πείκειν ἥδ' εὔφρονα καρπὸν ἀμᾶσθαι·
[775] ἡ δὲ δυωδεκάτη τῆς ἐνδεκάτης μέγ' ἀμείνων·
[776] τῇ γάρ τοι νεῖ νήματ' ἀερσιπότητος ἀράχνης
[777] ἤματος ἐκ πλείου, δτε τ' ἵδρις σωρὸν ἀμᾶται·
[778] τῇ δ' ἰστὸν στήσαιτο γυνὴ προβάλοιτό τε ἔργον.
[779] μηνὸς δ' ἰσταμένου τρεισκαιδεκάτην ἀλέασθαι
[780] σπέρματος ἄρξασθαι· φυτὰ δ' ἐνθρέψασθαι ἀρίστη.
[781] ἔκτῃ δ' ἡ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσιν,
[782] ἀνδρογόνος δ' ἀγαθή· κούρη δ' οὐ σύμφορός ἐστιν
[783] οὕτε γενέσθαι πρῶτ' οὕτ' ἀρ γάμου ἀντιβολῆσαι.
[784] ούδε μὲν ἡ πρώτη ἔκτη κούρη γε γενέσθαι
[785] ἄρμενος, ἀλλ' ἐρίφους τάμνειν καὶ πώεα μήλων,
[786] σηκόν τ' ἀμφιβαλεῖν ποιμνήιον ἥπιον ἥμαρ·
[787] ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος· φιλέοι δ' ὅ γε κέρτομα βάζειν
[788] ψεύδεά θ' αἰμυλίους τε λόγους κρυφίους τ' ὀσφισμούς.
[789] μηνὸς δ' ὁγδοάτη κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον
[790] ταμνέμεν, οὐρῆας δὲ δυωδεκάτη ταλαιεργούς.
[791] εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ, πλέω ἥματι, ἵστορα φῶτα
[792] γείνασθαι· μάλα γάρ τε νόον πεπυκασμένος ἐσται.
[793] ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος δεκάτη, κούρη δέ τε τετράς
[794] μέσση· τῇ δέ τε μῆλα καὶ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς
[795] καὶ κύνα καρχαρόδοντα καὶ οὐρῆας ταλαιεργούς
[796] πρηνύνειν ἐπὶ χεῖρα τιθείς· πεφύλαξο δὲ θυμῷ
[797] τετράδ' ἀλεύασθαι φθίνοντός θ' ἰσταμένου τε
[798] ἄλγεα· θυμοβορεῖν μάλα τοι τετελεσμένον ἥμαρ.
[799] ἐν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθ' εἰς οἴκον ἄκοιτιν
[800] οἰωνοὺς κρίνας οἱ ἐπ' ἔργματι τούτῳ ἄριστοι.
[801] πέμπτας δ' ἔξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί·
[802] ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν Ἐρινύας ἀμφιπολεύειν
[803] ὄρκον γεινόμενον, τὸν Ἔρις τέκε πῆμ' ἐπιόρκοις.
[804] μέσση δ' ἑβδομάτη Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
[805] εὖ μάλ' ὀπιπεύοντα ἐύτροχάλω ἐν ἀλωῇ
[806] βάλλειν, ὑλοτόμον τε ταμεῖν θαλαμήια δοῦρα
[807] νήιά τε ξύλα πολλά, τά τ' ἄρμενα νησὶ πέλονται.
[808] τετράδι δ' ἄρχεσθαι νῆας πήγνυσθαι ἀραιάς.
[809] εἰνὰς δ' ἡ μέσση ἐπὶ δείελα λώιον ἥμαρ·
[810] πρωτίστῃ δ' εἰνὰς παναπήμων ἀνθρώποισιν·
[811] ἐσθλὴ μὲν γάρ θ' ἡ γε φυτευέμεν ἥδε γενέσθαι
[812] ἀνέρι τ' ἥδε γυναικί, καὶ οὐποτε πάγκακον ἥμαρ.
[813] παῦροι δ' αὔτε ἵσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην
[814] ἄρξασθαί τε πίθου καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐχένι θεῖναι
[815] βουσὶ καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδεσσι,
[816] νῆα πολυκλήϊδα θοὴν εἰς οἴνοπα πόντον
[817] εἰρύμεναι· παῦροι δέ τ' ἀληθέα κικλήσκουσιν.
[818] τετράδι δ' οἴγε πίθον· περὶ πάντων ἱερὸν ἥμαρ
[819] μέσση· παῦροι δ' αὔτε μετ' εἰκάδα μηνὸς ἀρίστην
[820] ἡοῦς γεινομένης· ἐπὶ δείελα δ' ἐστὶ χερείων.
[821] αἴδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ·
[822] αἱ δ' ἄλλαι μετάδουποι, ἀκήριοι, οὐ τι φέρουσαι.
[823] ἄλλος δ' ἀλλοίην αἰνεῖ, παῦροι δὲ ἵσασιν.
[824] ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.
[825] τάων εύδαιμων τε καὶ ὅλβιος δὲ τάδε πάντα
[826] εἰδὼς ἐργάζηται ἀναίτιος ἀθανάτοισιν,
[827] ὄρνιθας κρίνων καὶ ύπερβασίας ἀλεείνων.